

Posudek o diplomové práci Víta Šimrala „Party Politics in Intercivilizational Encounters: The Modernity Cleavage“

Johann P. Arnason

Práce Víta Šimrala je ambiciózním a promyšleným pokusem o spojení historické sociologie politiky s civilizační analýzou, a to se zvláštním zřetelem k problematice modernity a modernizačních projektů. Jde přitom o vyplnění specifického bílého místa v dějinách sociologického myšlení. Stein Rokkan, na jehož velmi vlivné teoretické a empirické práce o vývoji politických stran a konfliktních linií mezi nimi Šimral navazuje, byl přítelem a spolupracovníkem Shmuela Eisenstadta; zemřel však předčasně právě v době, kdy Eisenstadt se začal zabývat srovnávací civilizační analýzou a z té perspektivy revidovat teorii modernizace. Nedošlo tedy k dialogu, který by byl jinak nasnadě a bezpochyby přínosný pro obě strany. Cením si Šimralova pokusu o otevření debaty, a myslím, že ty dva případy, na které se soustředil – bolševismus a politický Islám – jsou v daném kontextu nejrelevantnější.

Je ovšem třeba dodat, že o mnoha závěrech práce by se dalo diskutovat, a analýza je někdy nedotažena; ale při daných časových limitech a v rámci diplomové práce tomu nemohlo ani být jinak. Specifické problémy pak vyvstávají v souvislosti s každým ze zmíněných případů, a to pokaždé jinak. O dějinách bolševismu, předrevolučního i vládnoucího, existuje velmi bohatá literatura, a v práci těchto rozměrů je možná jen omezená diskuse dotyčné problematiky. U muslimského bratrstva, pravzoru dnešního islámského radikalismu, jsou problémy opačného druhu: téma je tak málo probádané, že – jak Šimral opětovně ukazuje – panuje nejasnost i o některých základních otázkách. Domnívám se však, že práce přesvědčivě zdůvodňuje, že Muslimské bratrstvo patří do rozšířeného komparativního rámce pro studium politických stran, i když v některých ohledech jde o organizaci jiného typu.

Na základě předchozích poznámek bych práci hodnotil jako výbornou.